

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, https://www.finarbitr.cz

Navrhovatel

Zástupce

Mgr. Miroslav Němec

advokát

IČO 018 27 413

Instituce

Generali Pojišťovna a.s.

IČO 618 59 869

Bělehradská 299/132

12000 Praha 2

Č. j. FA/SR/ZP/86/2018 - 11

Praha 23. 11. 2018

Rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 3. 1. 2018 na návrh Navrhovatele, proti Instituci (dále jen „Instituce“), vedeném podle zákona o finančním arbitrovi a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o námitkách Navrhovatele ze dne 25. 10. 2018, č. j. FA/SR/ZP/86/2018-10, proti usnesení finančního arbitra ze dne 17. 10. 2018, č. j. FA/SR/ZP/86/2018-9, takto:

Námitky navrhovatele [redacted], doručené finančnímu arbitrovi dne 25. 10. 2018, č. j. FA/SR/ZP/86/2018-10, se zamítají a usnesení finančního arbitra ze dne 17. 10. 2018, č. j. FA/SR/ZP/86/2018-9, se podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Řízení o návrhu

Navrhovatel se domáhá vydání bezdůvodného obohacení ve výši 816.000 Kč a příslušenství ve výši zákonného úroku z prodlení ode dne marného uplynutí lhůty stanovené ve výzvě Instituci do zaplacení, z investičního životního pojištění Future č. [redacted] (dále jen „Pojistná smlouva“), to vše z důvodu, že předmětem Pojistné smlouvy není pojištění.

Protože Navrhovatel neodstranil nedostatky podaného návrhu specifikované ve výzvě k odstranění nedostatků návrhu ze dne 26. 1. 2018 a 21. 3. 2018 a současně odepřel finančnímu arbitrovi součinnost při podání ústního vysvětlení dne 24. 9. 2018, rozhodl finanční arbitr podle § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi a řízení usnesením zastavil, jelikož Navrhovatel neposkytl ani přes opakované výzvy finančního arbitra potřebnou součinnost.

2. Námitky Navrhovatele proti Usnesení

Navrhovatel namítá, že se svým návrhem domáhal vydání bezdůvodného obohacení z neplatné Pojistné smlouvy, a ve svém návrhu předložil rozsáhlou argumentaci a odkázal na příslušná zákonná ustanovení.

Navrhovatel tvrdí, že dokumenty týkající se Pojistné smlouvy nemá, protože si je ponechal pojišťovací zprostředkovatel ■■■, kterého Navrhovatel k jejich dodání vyzýval, ale který nereagoval. Navrhovatel žádá, aby si finanční arbitr vyžádal podklady od Instituce.

Navrhovatel tvrdí, že z podání ústního vysvětlení se dne 24. 9. 2018 Zástupce Navrhovatele telefonicky omluvil a finanční arbitr tak zastavil řízení po odůvodněné omluvě z ústního jednání bez poskytnutí náhradního termínu.

Navrhovatel s odvoláním na dizertační práci Mgr. Lukáše Vacka, zástupce finančního arbitra, na téma „*Finanční arbitr a řízení před ním*“ dovozuje, že důvodem pro zastavení řízení není jakákoliv neodstraněná vada návrhu, ale pouze zásadní vada, která svou povahou skutečně brání obsahovému projednání návrhu. V daném případě není tedy pravdou, že by Navrhovatel neposkytl potřebnou součinnost, pouze neposkytl součinnost požadovanou finančním arbitrem. Tato součinnost však byla požadována v rozporu se shora uvedenými zásadami. Neposkytnutí součinnosti při odstranění takových vad návrhu, které nevedou k nemožnosti projednat věc co do obsahu návrhu, není způsobilé k rozhodnutí o zastavení řízení podle § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi.

Navrhovatel odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně na rozhodnutí sp. zn. 2 Azs76/2015-24, podle kterého lze řízení zastavit pouze tehdy, že vady jsou takové intenzity, že právě kvůli nim nelze v řízení pokračovat. Navrhovatel tvrdí, že vady Pojistné smlouvy vyplývají z jejího textu, proto je pro posouzení platnost Pojistné smlouvy relevantní samotný text Pojistné smlouvy.

3. Rozhodnutí o námitkách

Podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi mohou účastníci řízení podat proti usnesení o zastavení řízení do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení usnesení odůvodněné námitky. Finanční arbitr podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi napadené usnesení rozhodnutím o námitkách potvrdí, změní nebo zruší.

Protože zákon o finančním arbitrovi neupravuje průběh řízení před finančním arbitrem po podání námitek některým z účastníků řízení proti usnesení o zastavení řízení, postupuje finanční arbitr podle těch ustanovení správního řádu, která upravují odvolání jako řádný opravný prostředek a průběh odvolacího řízení (srov. ustanovení § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 a n. a § 141 odst. 9 správního řádu).

Navrhovatel podal proti Usnesení v zákonem stanovené lhůtě odůvodněné námitky, které finanční arbitr vyhodnotil jako přípustné ve smyslu § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 až 83 správního řádu.

Podle § 89 odst. 2 správního řádu „*[o]dvolací správní orgán přezkoumává soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy. Správnost napadeného rozhodnutí přezkoumává jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání, jinak jen tehdy, vyžaduje-li to veřejný zájem. K vadám řízení, o nichž nelze mít důvodně za to, že mohly mít vliv na soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy, popřípadě na jeho správnost, se nepřihlíží; tímto ustanovením není dotčeno právo na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem*“.

Podle § 141 odst. 9 správního řádu platí, že „*[v]e sporném řízení odvolací správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání*“, to však neznamená, že správní orgán nemůže i v tomto případě zkoumat soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, s právními předpisy (k tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. listopadu 2015, sp. zn. 9 As 100/2015).

Napadené Usnesení splňuje obsahové náležitosti ve smyslu § 68 správního řádu, tj. výrok, odůvodnění a poučení. Ve výrokové části Usnesení finanční arbitr řádně identifikoval účastníky řízení, předmět sporu a jeho řešení, resp. výsledek řízení (zastavení řízení), a to s odkazem na použitá zákonná ustanovení. Finanční arbitr zastavení řízení v Usnesení řádně odůvodnil s odkazem na průběh řízení, identifikaci a popis jednotlivých úkonů v řízení včetně chybějících náležitostí návrhu, a splnění zákonných předpokladů pro zastavení řízení. V závěru Usnesení finanční arbitr Navrhovatele řádně poučil o jeho dalších právech.

Navrhovateli byly konkrétní nedostatky návrhu a termín ústního vysvětlení finančním arbitrem v řízení včas oznámeny a tedy dobře známy, když finanční arbitr hned několikrát Navrhovatele poučil o tom, jaký následek bude mít jeho nesoučinnost. Usnesení tak nemohlo být v tomto ohledu pro Navrhovatele nijak překvapivé, když pominout nelze ani skutečnost, že vytýkané nedostatky návrhu se Navrhovatel nesnažil odstranit ani v reakci na napadené Usnesení.

Finanční arbitr vyzval Navrhovatele písemnou výzvou ze dne 26. 1. 2018 k odstranění nedostatků návrhu. Protože Navrhovatel na výzvu nijak nereagoval, vyzval finanční arbitr Navrhovatele opakovanou písemnou výzvou ze dne 21. 3. 2018 k odstranění nedostatků návrhu. Dne 4. 5. 2018 Navrhovatel požádal finančního arbitra o prodloužení lhůty, čemuž finanční arbitr vyhověl a lhůtu prodloužil. Navrhovatel následně ani v prodloužené lhůtě nedostatky návrhu na zahájení řízení neodstranil.

Přestože Navrhovatel neposkytl finančnímu arbitrovi potřebnou součinnost (ačkoli byl o následcích opakovaně poučen a již v této fázi řízení byly dány zákonné důvody k jeho zastavení), finanční arbitr nařídil dne 26. 7. 2018 podání ústního vysvětlení, jehož předmětem mělo být kromě odstranění přetrvávajících nedostatků návrhu přímo s Navrhovatelem (případně další otázky k předmětu sporu, které by z odpovědí Navrhovatele vyplynuly) i přezkoumání podmínek řízení (k čemuž je finanční arbitr oprávněn kdykoli v průběhu řízení), poučení Navrhovatele o průběhu a zásadách řízení před finančním arbitrem a pokus o smírné řešení sporu.

Toto oprávnění finančního arbitra vyplývá nejen z § 12 odst. 5 zákona o finančním arbitrovi, ale též z § 12 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi („*Arbitr nařídí ústní jednání na návrh účastníka řízení nebo z vlastního podnětu.*“). Na této skutečnosti nemůže nic změnit ani fakt, že finanční arbitr Navrhovateli předem nesdělil předmět nařízeného ústního vysvětlení, a to zvláště když bylo zřejmé, že toto vysvětlení se bude týkat jeho návrhu na vyslovení neplatnosti Pojistné smlouvy.

Pokud se jedná o obsah výzev finančního arbitra k odstranění nedostatků návrhu a předmět ústního jednání, finanční arbitr připomíná, že Navrhovatel namítal neplatnost Pojistné smlouvy z důvodu, že pojistitel nepřebíral pojistné riziko. V této souvislosti považuje finanční arbitr za nepřípustné, aby mu Zástupce Navrhovatele určoval, které podklady v těchto právních otázkách považuje za podstatné.

Při ústním vysvětlení s Navrhovatelem se pak chtěl finanční arbitr věnovat nejen problematice nepřebírání pojistného rizika Institucí, ale rovněž ověřit, zda mezi Navrhovatelem a jeho Zástupcem nedošlo k postoupení práv a povinností z Pojistné smlouvy (s těmito případy se v současnosti finanční arbitr setkává), což by vylučovalo příslušnost finančního arbitra k rozhodnutí sporu.

V případě, že by finanční arbitr rozhodl spor, k jehož řešení by nebyl věcně příslušný ve smyslu § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, jeho rozhodnutí by bylo nicotné (srov. § 77 odst. 1 správního řádu). Finanční arbitr je přesvědčen, že v pochybnostech o své příslušnosti vést řízení, kterou se pro nesoučinnost Navrhovatele nepodaří odstranit, je povinen v souladu se zásadami demokratického právního řádu (srov. článek 2 odst. 3 Ústavy České republiky a článek 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, které postulují pravidlo,

že výkon státní moci je možný pouze v případech, mezích a způsobem stanoveným zákonem – tedy nepřipustnost jednání *ultra vires*) řízení zastavit.

Finanční arbitr současně nařídil ústní vysvětlení také za účelem smírného řešení sporu, o které finanční arbitr v souladu s § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi primárně usiluje.

Ostatně, finanční arbitr požadoval podle § 59 správního řádu s ohledem na výše uvedené při podání ústního vysvětlení dne 24. 9. 2018 především osobní účast Navrhovatele a sám Navrhovatel se dostavil, nicméně na dotazy finančního arbitra odmítl jakkoliv po telefonické dohodě se Zástupcem Navrhovatele odpovědět.

Pokud jde o nepřesné tvrzení Zástupce Navrhovatele, že se řádně z nařízeného ústního vysvětlení omluvil a finanční arbitr tak zastavil řízení po odůvodněné omluvě, finanční arbitr upřesňuje, že podání ústního vysvětlení bylo nařízeno na 15:00 hod., přičemž Zástupce Navrhovatele oznámil telefonicky ve 14:58 hod. nejen, že se podání ústního vysvětlení nezúčastní, ale zejména že jej považuje za nadbytečné (viz k tomuto protokol o podání ústního vysvětlení, č. j. FA/SR/ZP/86/2018-8). Finanční arbitr tak odmítá zjevně účelovou námitku Zástupce Navrhovatele, že finanční arbitr zastavil řízení nedůvodně a bez poskytnutí náhradního termínu. Pokud se Zástupce Navrhovatele nemohl ze závažných důvodů ve stanoveném termínu dostavit do Kanceláře finančního arbitra, mohl předem požádat o změnu termínu k podání ústního vysvětlení, jak ho ostatně finanční arbitr ve výzvě k podání ústního vysvětlení poučil, omezil se však pouze na konstatování nadbytečnosti ústního vysvětlení a to 2 minuty před jeho začátkem, aniž by projevil zájem o nařízení ústního vysvětlení na náhradní termín.

Finanční arbitr ve smyslu § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi („*Arbitr je povinen rozhodovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy.*“) rozhoduje spory mezi účastníky řízení jako nestranný a nezávislý orgán.

K řádnému naplnění těchto základních zásad a principů jeho činnosti pak mj. podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi „[a]rbitr není vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy“, což činí mnohdy i v zájmu samotného spotřebitele. Finanční arbitr odkazuje, že i podle § 141 odst. 4 správního řádu a § 120 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, může rozhodující orgán zjišťovat další rozhodné skutečnosti nad rámec toho, co předložili účastníci řízení (zvláště, když se jedná o tak závažné otázky jako příslušnost a pravomoc spor rozhodnout).

Finanční arbitr rovněž zdůrazňuje, že je mimosoudním orgánem řešení spotřebitelských sporů na finančním trhu, který byl zřízen na základě požadavků práva Evropské unie a jako takový, byť je do této soustavy legislativně zařazen, není správním orgánem v běžně pojímaném slova smyslu.

Základní zásadou řízení před finančním arbitrem je přivést strany sporu ke smíru tak, aby bylo naplněno poslání orgánu mimosoudního řešení sporů, tedy bezplatně co do nákladů na zahájení řízení a bez nákladů na právní zastoupení a bez nákladů na soudní přezkum, dosáhnout vyřešení sporu slabší strany – spotřebitele.

Ačkoli tedy finanční arbitr nesdílí názor Navrhovatele, že by mohl spor řádně projednat i bez jeho další součinnosti, musí s ohledem na výše uvedené rovněž zdůraznit, že v řízení před finančním arbitrem nejde jen o „možnost spor projednat“ a poté rozhodnout, ale především o smírné řešení sporu, kdy finanční arbitr rovněž potřebuje znát bližší skutkové okolnosti toho kterého případu, aby se mohl pokusit o odpovídající smírné řešení sporu.

Finanční arbitr jak v Usnesení, tak v tomto rozhodnutí dostatečně vysvětlil, proč považoval zjišťování dalších okolností posuzovaného sporu, a to ať už formou písemných výzev nebo ústního vysvětlení, za nezbytné.

Navrhovatel finančnímu arbitrovi v řízení opětovně, vědomě a bez relevantního důvodu odepřel součinnost, přičemž o následcích neposkytnutí součinnosti byl finančním arbitrem opakovaně v řízení poučen.

Podle § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi platí, že finanční arbitr řízení zastaví, jestliže „*navrhovatel neposkytl přes výzvu arbitra potřebnou součinnost; o tom musí být navrhovatel arbitrem poučen*“. Zákon o finančním arbitrovi předpokládá zastavení řízení pro případ nesoučinnosti Navrhovatele v jakékoli fázi řízení v reakci na pokyn (výzvu) finančního arbitra, a to nejen při odstraňování nedostatků návrhu.

Finanční arbitr je přesvědčen, že v posuzovaném případě bylo v silách Navrhovatele poskytnout výše popsanou součinnost, a že neposkytování součinnosti ze strany Zástupce Navrhovatele a nedostatečně odůvodněné průtahy v řízení představují pouze snahu o přenesení odpovědnosti za prokázání tvrzení Navrhovatele na finančního arbitra, tedy usnadnění práce a snížení nákladů právního Zástupce Navrhovatele v souvislosti s uplatněním nároku Navrhovatele. Finanční arbitr musí takový přístup Navrhovatele razantně odmítnout, a to i s ohledem na rovnost účastníků řízení, kdy by bylo nespravedlivé, aby v důsledku nečinnosti Navrhovatele a jeho Zástupce finanční arbitr o to více zatěžoval Instituci.

Finanční arbitr v námitkovém řízení ani k námitkám Navrhovatele ani z vlastního přezkumu napadeného Usnesení neshledal důvody, pro které by jej měl zrušit. Finanční arbitr proto námitky Navrhovatele zamítl a Usnesení potvrdil.

Poučení:

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné. Podle § 76 odst. 3 věty druhé správního řádu nabývá usnesení právní moci, bylo-li oznámeno a nelze-li proti němu podat odvolání.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se
Navrhovatel – datová schránka zástupce ■
Instituce – datová schránka bcmp6yp

